

На выхадныя
магчымы
замаразкі

СТАР 3

Праграма
тэлебачання
на наступны
тыдзень

20 КАНАЛАЎ

Фальклорная
вандроўка
ў Курыцічы

СТАР 5

ЦЫТАТА ДНЯ

Аляксандр РУМАК,
намеснік міністра працы
і сацыяльнай абароны:

«Дзяржаўная падтрымка
сям'і заўсёды з'яўлялася
ключавым напрамкам
сацыяльнай палітыкі.
Інвестыцыі ў сям'ю,
ва ўмацаванне гэтага
сацыяльнага інстытута —
інвестыцыі ў сучаснасць
і будучыню нашай краіны,
у развіццё чалавечага
патэнцыялу беларускага
грамадства. Калі дзеці
растуць у духоўна моцнай,
згуртаванай сям'і, будзе
больш моцнай і стабільнай
дзяржава».

Курсы замежных валют,
устаноўленыя НБ РБ з 15.05.2015 г.

Долар ЗША		14180,00 ▲
Еўра		16180,00 ▲
Рас. руб.		283,00 ▼
Укр. грыўня		690,02 ▲

Выдаецца
з 9 жніўня 1917 г.

ЗВЯЗДА

15

МАЯ 2015 г.

ПЯТНІЦА

№ 90 (27948)

Кошт 1800 рублёў

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

■ Сёння — Дзень сям'і

Трымайце шчасце ў руках!

Фота: Анастасія КЛЕШЧУКА

■ Інтэграцыя ў адукацыі

ПРАЦЭС ПАЙШОЎ...

Перад вышэйшай школай
адкрываюцца новыя магчымасці

Учора з **Арменіі**
прыйшла доўгачаканая
навіна — на канферэнцыі
міністраў адукацыі краін
агульнаеўрапейскай
прасторы была ўхвалена
заяўка Беларусі на яе
ўключэнне ў **Балонскі
працэс**. Нашу дэлегацыю ў
Ерэване ўзначаліў міністр
адукацыі **Міхаіл Жураўкоў**.

— Рашэнне аб уключэнні нас у
еўрапейскую прастору вышэйшай
адукацыі адлюстроўвае прызнанне
сусветнай грамадскасцю беларус-
кай сістэмы вышэйшай адукацыі і
пацвярджае той факт, што нацыя-
нальная мадэль — канкурэнтаздоль-
ная і змога інтэгравацца ў сусвет-
ную адукацыйную прастору. Для
Беларусі — гэта важны і адказны
крок, які ставіць перад намі велізар-
ныя задачы па развіцці і абнаўленні
нацыянальнай сістэмы адукацыі, —
упэўнены **Міхаіл Жураўкоў**.

Балонскі працэс — працэс зблі-
жэння і гарманізацыі сістэм адука-
цыі краін Еўропы. У сакавіку Бела-

русь наведла дэлегацыя экспертаў
Савета Еўропы па адукацыі з мэтай
ацаніць гатоўнасць вышэйшай шко-
лы Беларусі прытрымлівацца агуль-
наеўрапейскіх адукацыйных каш-
тоўнасцей і прынцыпаў Балонскай
сістэмы. У еўрапейскіх экспертаў
было шмат пытанняў. Іх цікавілі, на-
прыклад, перспектывы ўкаранення
кредытнай сістэмы (ECTS) у бела-
рускіх ВНУ, якая з'яўляецца галоў-
ным інструментам акадэмічнай ма-
більнасці студэнтаў. Ці ёсць у планах
міністраў намер даць універсітэ-
там большыя паўнамоцтвы ў вызна-
чэнні сваёй адукацыйнай палітыкі?
Магчымасці студэнтаў аб'ядноўва-
цца ў асацыяцыі, каб уплываць на
працэсы, што адбываюцца ва ўні-
версітэтах, у тым ліку і на якасць
адукацыі... Такім чынам, відавочна,
што проста касметычным рэфарма-
ваннем вышэйшай школы нам не
абысцідзі, калі мы і сапраўды збіра-
емся ўлічваць агульнаеўрапейскую
прастору. І ні ў якім разе ўступлен-
не краіны ў Балонскі працэс нель-
га разглядаць выключна як магчы-
масць атрымаць дыплом
еўрапейскага ўзору.

СТАР 3

■ Дайце рады!

Тры шляхі для гультаяў,

або Як не трапіць на «дошку ганьбы»

У Віцебскім раёне няма тых, каму дапамаглі пачаць жыццё, як ка-
жуць, «з чыстага ліста». Так, падчас камандзіроўкі ў вёску Яроміна я
пазнаёміўся з жанчынай, якая, каб вярнуць дзіця, без кадзіравання
кінула піць. «Спрацаваў» мацярынскі інстынкт, «цуд»? Упэўнены,
што калі б жанчыну не пазбавілі бацькоўскіх правоў, наўрад ці
жыццё наладзілася б. На яе прыкладзе можна канстатаваць эфек-
тыўнасць працы па «перакоўцы» гультаяў.

НАГЛЯДАЮЦЬ, ЯК ЗА ДЗЕЦЬМІ...

— Усяго ў раёне каля 270 «праблемных грамадзян». Усе яны ў нас на
кантролі. Не даём гультаям спакойнага жыцця. Спачатку высвятляем: за кошт
чаго чалавек жыве, адкуль грошы на выпіўку. Бачым на вуліцы ў нецвяро-
зым стане, складаем пратаколы, папярэджваем, выклікаем на пасяджэнні
савета прафілактыкі. Некалькі разоў на тыдзень участковы прыходзіць на
месца іх працы, паралельна правярае, ці працягваюць піць до-
ма. Вядома, у калектывах уважліва сочаць за тым, як перавыхоўва-
юцца гультаяі. Калі што не так, адразу нам сігналізуюць пра спазненне,
прагул. Калі добраахвотна не хоча працаваць, адпраўляем у лячэб-
на-працоўны прафілак-
тэры, — расказвае
Андрэй АБУШКЕВІЧ,
намеснік начальніка
аддзела ўнутраных
спраў Віцебскага раё-
на, падпалкоўнік
міліцыі.

СТАР 4

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008

Захаваць прафесіяналаў

Прэзідэнт запатрабаваў ад урада зрабіць усё магчымае і немагчымае для захавання кваліфікаваных кадраў на рынку працы

Учора Аляксандр Лукашэнка правёў нараду па бягучай сітуацыі на рынку працы і сацыяльнай абароне насельніцтва.

На нарадзе прадметна разглядалася сітуацыя на рынку працы краіны, паведамляе БЕЛТА. «Гэтая тэма асабліва актуальная, паколькі закранае інтарэсы многіх людзей і ўплывае на стабільнасць грамадства і дзяржавы», — сказаў Прэзідэнт. Ён адзначыў, што яму дакладваюць пра трывожныя тэндэнцыі ў гэтай сферы. «Скарачаецца колькасць занятага насельніцтва, ды і няпоўная занятасць расце», — канстатаваў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнт нагадаў прысутным, і асабліва ўраду, аб першараднай задачы: «Як бы ні было цяжка, неабходна захаваць кваліфікаваныя кадры. Для гэтага трэба зрабіць не толькі усё магчымае, але і немагчымае». Кіраўнік дзяржавы запатрабаваў ад удзельнікаў нарады аб'ектыўнай ацэнкі існуючай сітуацыі, весці размову па сутнасці, не адыходзячы ад вострых пытанняў. «Неабходна выявіць сапраўдныя прычыны працэсаў, што адбываюцца, і выпрацаваць меры неадкладнага рэагавання», — паставіў задачу Прэзідэнт.

«Мы не можам дапусціць сацыяльнай напружанасці ў грамадстве і ў працоўных калектывах. Гэта найважнейшая задача ўрада, органаў улады на месцах. Справа не ў сацыяльнай напружанасці. Справа ў тым, што кожны чалавек павінен мець права на працу, магчымасць атрымаць гэтую працу як сродак даходаў, каб утрымліваць сям'ю. Вось і ўся праблема», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка.

Прэзідэнту было даложа-на аб прычынах узнікнення праблем, аб тым, што перашкаджае іх вырашэнню, і галоўнае, аб мерах, якія неабходна прыняць для забеспячэння занятасці і стабільнасці на рынку працы.

Вывучэннем сітуацыі ў рэгіёнах займалася маніторынгавая група. На нарадзе было прадстаўлена бачанне прычын негатывных з'яў.

Кіраўніку дзяржавы далажылі, што сітуацыя на рынку працы ў Беларусі кіруемая і даволі стабільная. Прынятыя раней і прымаемыя зараз меры даюць магчымасць утрымліваць беспрацоўе ў сацыяльна прымальных межах, а таксама забяспечваць неабходныя гарантыі і кампенсцыю насельніцтву. У немалой ступені на ўзровень беспрацоўя паўплывала прыняццё ў краінах 2015 года дэкрэта аб папярэджанні сацыяльнага ўтрыманства. Пэўны ўплыў аказвае і знешняя працоўная міграцыя. Так, у 2014 годзе патак працоўных мігрантаў з Украіны павялічыўся ў 3 разы і склаў амаль 18 тысяч чалавек. У асноўным яны былі ўладкаваны па рабочих спецыяльнасцях. Сітуацыя на рынку працы ў гэтай частцы знаходзіцца пад кантролем.

Разам з тым пад уздзеяннем знешніх крызісных фактараў сфарміраваліся негатывныя тэндэнцыі ў эканоміцы. Пераважная большасць прадпрыемстваў знаходзіць выйсце са становішча, спраўляецца з крызіснымі з'явамі ўласнымі сіламі. Аднак на шэрагу прадпрыемстваў, пераважна ў прамысловай і будаўнічай галінах, сітуацыя больш складаная.

Захаваць працоўных калектываў — адна з асноўных задач, якія стаяць сёння перад урадам, мясцовымі ўладамі, кіраўнікамі прадпрыемстваў, сказала журналістам пасля нарады намеснік прэм'ер-міністра Наталля Качанава. «У аснове павінен быць чалавек. Разглядаючы пытанні занятасці, у першую чаргу неабходна не дапусціць таго, каб людзі заставаліся без працы».

Залогам гэтага служыць стабільная і эфектыўная работа прадпрыемстваў, якія павінны выпускаць канкурэнтаздольную прадукцыю, дыверсіфікаваць рынкі збыту, працаваць над змяншэннем дэбіторскай запазычанасці і зніжэннем затрат. «У сувязі з гэтым кіраўнікі прадпрыемстваў павінны прымаць сур'ёзныя рашэнні, каб тыя працавалі стабільна і без збояў», — лічыць яна.

Віцэ-прэм'ер па даручэнні кіраўніка дзяржавы наведала шэраг прадпрыемстваў, у тым ліку Мінскі трактарны завод, паразмаўляла з працоўнымі калектывамі. Сітуацыю на МТЗ Наталля Качанава ацэньвае як стабільную. «Сёння прадпрыемства працуе ў дзве змены. Важна, каб гэтая стабільнасць захоўвалася, каб былі работа, прадукцыя», — сказала яна, дадаўшы, што на гэтым і іншых прамысловых прадпрыемствах не абыходзіцца без праблем. «Кіраўнікі імі займаюцца, і ад аператыўнасці, эфектыўнасці прынятых мер залежаць эканамічныя поспехі, а значыць, і стабільнасць працоўных калектываў», — рэзюмавала намеснік прэм'ер-міністра.

Лідзія ЯРМОШЫНА:

■ Выбары-2015

«Змяненняў у выбарчым заканадаўстве ў найбліжэйшы час не будзе»

Цэнтрвыбаркам рэкамендуе камісіям шукаць сродкі на празрыстыя скрыні. Пра гэта, а таксама пра некаторыя асаблівасці падрыхтоўкі будучай выбарчай кампаніі расказала на пасяджэнні Цэнтральнай камісіі па выбарах і правядзенні рэспубліканскіх рэферэндумаў яе старшыня Лідзія ЯРМОШЫНА.

ПАДРУЧНІКІ ДЛЯ ВЫБАРЧЫХ КАМІСІЙ

«Правядзенне пасяджэння да прызначэння даты выбараў — гэта звычайная практыка, — адзначыла Лідзія Ярмошына і патлумачыла: — Справа ў тым, што мы рыхтуем для выбараў два падручнікі. Гэта дапаможнікі для тэрытарыяльных і ўчастковых камісій. Тыя падручнікі не прывязаны да даты выбараў. Але гэта аб'ёмныя тэксты, якія патрэбны ўжо на наступны дзень пасля прызначэння даты выбараў».

Лідзія Ярмошына таксама паведаміла, што на выбарах будуць працаваць 155 тэрытарыяльных выбарчых камісій. Яны будуць створаны не пазней чым за 80 дзён да выбараў. Тэрмін іх паўнамоцтваў заканчваецца пасля апублікавання вынікаў выбараў. Такім чынам, камісіі будуць працаваць прыкладна 85 дзён.

БЕЗ ПАШПАРТА — НЕ ВЫБАРШЧЫК

Як запэўніла старшыня Цэнтральнай камісіі, грамадзяне Расіі, што выпадкова трапілі ў спісы выбаршчыкаў, усё роўна не змогуць прагаласаваць на прэзідэнцкіх выбарах. Лідзія Ярмошына пацвердзіла, што здараюцца такія выпадкі, калі запрашэнне ўдзельнічаць у галасаванні атрымліваюць грамадзяне Расіі, якія маюць права ўдзельнічаць у мясцовых выбарах. «Але грамадзяне Расіі, як і грамадзяне Украіны, выдатна ведаюць, што яны не могуць галасаваць на прэзідэнцкіх выбарах у Беларусі. На ўчастку ім усё роўна не дадуць прагаласаваць, таму што ў іх няма пашпарта грамадзяніна Беларусі», — сказала Лідзія Ярмошына.

У той жа час яна адзначыла, што падобныя памылковыя запрашэнні «адмоўна адбіваюцца на іміджы выбарчай кампаніі». З гэтай прычыны ЦВК будзе заклікаць тэрытарыяльныя камісіі максімальна ўважліва правяраць спісы.

ВЕЖА АЖЫВЕ

Вежа ў цэнтры Гомельскага парку, з вяршыні якой на працягу многіх гадоў гамяльчанае любаваліся краявідамі, зноў стане даступнай пасля васьмігадовага перапынку.

З прычыны аварыйнага становішча ў 2007 годзе аб'ект быў закрыты для наведвальнікаў. Між іншым, гэтая гістарычная славукасць у першай палове XIX стагоддзя служыла трубой цукровага завода князёў Паскевічаў, а ў савецкі час стала папулярным паркавым аб'ектам.

— У найбліжэйшыя дні пачнуцца рамонтныя работы, — паведаміў генеральны дырэктар Гомельскага палаца-паркавага ансамбля Аляксандр ГОСЦЕУ. Падчас рэканструкцыі будзе адноўлены цагляны мур вежы, цалкам заменена металічная вітая лесвіца, на назіральнай пляцоўцы ўсталяюць новую агароджу. Акрамя таго, вежу плануець абсталяваць асвятляльнымі прыборамі як звонку, так і ўнутры. Калісьці турысты паднімаліся да назіральнай пляцоўкі па вінтавой лесвіцы амаль у поўнай цэмы.

Паводле праектна-каштарыснай дакументацыі, на рэканструкцыю будзе накіравана каля Br1,5 млрд са сродкаў абласнога бюджэту. У верасні аб'ект культуры плануець адкрыць для наведвальнікаў. З часам на назіральнай пляцоўцы на вышыні 42 метраў усталяюць некалькі аптычных прыбораў.

Ірына АСТАШКЕВІЧ. Фота аўтара.

■ Сацыяльны клопат

БАЦЬКОЎСКАЕ ЦЯПЛО ДЛЯ КОЖНАГА

Больш за 17,7 тысячы дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, выхоўваюцца ў зам'яшчальных сем'ях розных тыпаў. Пра гэта паведаміла дырэктар Нацыянальнага цэнтра ўсынаўлення Міністэрства адукацыі Наталля ПАСПЕЛАВА.

Так, 9 740 дзяцей выхоўваюцца ў апякунскіх сем'ях, каля 2 тысяч — у 243 дзіцячых дамах сямейнага тыпу, больш за 500 — у дзіцячых вёсках і мястэчках, каля 7 тысяч — у сем'ях усынавіцеляў. У дзіцячых інтэрнатных установах рознай ведамаснай прыналежнасці жывуць крыху больш за 4 тысячы дзяцей.

Тым часам у 2014 годзе больш за 560 дзяцей-сірот усынавілі беларускія сем'і, 110 — італьянскія. Міжнароднае ўсынаўленне праходзіць у асноўным у дачыненні да няпоўнагадовых ва ўзросце 14,5 года, нацыянальнае — у дачыненні да дзяцей ва ўзросце да 7-8 гадоў. Усяго ў Беларусі ў сем'ях усынавіцеляў выхоўваецца каля 7 тысяч дзяцей. З кожным годам колькасць тых, якія падлягаюць усынаўленню, памяншаецца. Змяняецца і іх узрост: практычна няма малых, якіх можна ўсынавіць, у асноўным гэта хлопчыкі і дзяўчынкі, старэйшыя за 3 гады.

«За перыяд дзеяння дэкрэта №18 «Аб дадатковых мерах па дзяржаўнай абароне дзяцей у сацыяльна неўладкаваных сем'ях» амаль 59% дзяцей вернуты бацькам. Па рашэнні суда за 2014 год адноўлены ў бацькоўскіх правах 221 бацька і маці, яны вярнулі дадому, у родную сям'ю, 289 дзяцей», — удакладніла спецыяліст.

Сёлета ў кастрычніку ў Беларусі плануецца правесці першы форум замя-

шчальных сем'яў. На ім будзе прэзентаваны перадавы вопыт выхавання дзяцей, прадастаўлена магчымасць агучыць існуючыя праблемы, атрымаць дапамогу кваліфікаваных спецыялістаў. Апроч таго, у найбліжэйшыя месяцы адбудзецца першы ў Беларусі фестываль сем'яў-усынавіцеляў. Ён пройдзе ў аграсядзібе ў Валожынскім раёне. Падчас яго будуць прэзентаваны новыя тэхналогіі суправаджэння сем'яў — цэлы спектр сацыяльна-педагагічных і сацыяльна-псіхалагічных паслуг.

ЛЕТА БУДЗЕ КАРЫСНЫМ

Адразу пасля завяршэння навуцальнага года ў Мінску стартуе аздараўленчая кампанія. Сёлета яна пройдзе пад дэвізам «Лета на карысць», пра што паведаміла начальнік аддзела выхаваўчай і ідэалагічнай работы камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама Ганна РЫСЯВЕЦ.

«Усе мерапрыемствы, якія адбудуцца на канікулах у дзіцячых лагерах, будуць накіраваныя на фарміраванне новых навыкаў у дзяцей. Напрыклад, у ходзе праекта «Ваш выбар» спецыялісты распавядаюць дзецям пра шкодны ўплыў на здароўе курэння, ужывання алкаголю, наркатыкаў, фарміруюць у падлеткаў адказнасць за сваё здароўе», — распавяла начальнік аддзела.

Гэтым летам больш як 61,6 тысячы юных мінчан пройдуць аздараўленне ў 35 дзіцячых загарадных лагерах з кругласутачным знаходжаннем, у 350 лагерах з дзённым знаходжаннем і ў 200 палатачных і профільных лагерах.

Дзіяна СЕРАДЗЮК

РЕЗУЛЬТАТЫ РЕКЛАМНОЙ ИГРЫ

«Будь вместе с нами и выигрывай море призов и поездку в Дубай»

- Организатор:** Организатором Рекламной игры является Общество с ограниченной ответственностью «РЛК Групп», зарегистрированное в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 191303156, свидетельство о регистрации юридических лиц выдано Минским горисполкомом 19 мая 2010 г.; юридический адрес: Республика Беларусь, 220089, г. Минск, пр. Дзержинского 57, пом. 51-7, УНП 191303156
- Наименование Рекламной игры:** «Будь вместе с нами и выигрывай море призов и поездку в Дубай».
- Срок начала и окончания рекламной игры:** С 17 марта 2015 г. по 20 мая 2015 г.
- Сведения о государственной регистрации рекламной игры:** Свидетельство № 2524 о государственной регистрации рекламной игры, зарегистрированной 13 марта 2015 г., выданное Министерством торговли Республики Беларусь.
- Сведения о количестве участников рекламной игры:** В рекламной игре приняло участие 26 человек
- Сведения о полном или частичном розыгрыше призового фонда:** Призовой фонд Рекламной игры по всем призам разыгран в полном объеме
- Фамилию, инициалы победителя (победителей), его выигрыш (их выигрыши):**

1. Путевка в Дубай на 2-х человек	Сидорович В.И. Лесун А.С. Семенюк С.А. Власов А.Н. Вороняев Е.В. Писарев О.Л. Корикова Г.Г. Макутин Г.В. Михаленко А.Г. Лопатко С.В. Тарасеня Ю.С. Чернявская О.Н. Заватская Т.Г. Пинчук А.П. Сергеенко Е.И.
2. Фильтр для воды обратного осмоса RO-4-NLLight	Нечай Ж.П. Агарок В.Н. Нарубай Т.А. Мандрик Е.В. Наумова Н.Ю. Жукова С.П.
3. Фильтр для душа с засыпкой нанокластеры	
8. Телефон для справок по вопросам проведения рекламной игры 390-06-16.	

ТЭЛЕТЫДЗЕНЬ

СЭРЦУ МІЛЫЯ, БО НАРОДНЫЯ

Жыццё можна спазнаваць з розных ракурсаў. Адзін з варыянтаў — праз народныя песні. Спяваючы іх і ўслухоўваючыся ў змест і інтанацыі выканаўцаў, расшыфроўваючы пасланне часоў, можна адкрыць новае ўспрыманне сябе і таго, што маеш. Менавіта народная творчасць ілюструе простую і такую важную ісціну: не губляючы набыткаў мінулага мы знаходзім саміх сябе. Ці не ў гэтым мудрасць? Фальклорная вандроўка здымачнай групы праграмы «Наперад у мінулае» ў вёску Курыцічы Петрыкаўскага раёна стала яшчэ адной ілюстрацыяй таго, як былое і сучаснасць спалучаюцца сёння ў глыбінцы.

Увогуле любоў да песні — добрая нагода для людзей сабрацца разам, пагаварыць пра важнае зразумелай усім бацькоўскай «мовай». Калектыў народнага фальклорнага ансамбля «Спадчына» налічвае 15 чалавек, што складае палову ад той колькасці ўдзельнікаў, з якіх усё некалі пачыналася. Ансамбль «Спадчына» ўзнік у 1975 годзе, але тады гэта быў хор. У 1992-м калектыў стаў «народным». Сабрала ўсіх Тамара Хаменя. Яна і сёння з'яўляецца нязменным кіраўніком суполкі аматараў спяваць, акампаніруе ім на баяне.

— Іграю на гармоніку я з чацвёртага класа. У нашай сям'і спявалі ўсе. На любое свята родзічы і суседзі збіраліся ў нашай хаце і без песень не абыходзілася. А я заўсёды чакала, пакуль госці за стол сядуць, каб на гармоніку пайграць. Раней наогул больш веселіліся і па-іншаму, — расказвае пра свае адносіны з музыкай Тамара Мікалаеўна. — Пасля заканчэння школы дырэктар прапанаваў мне паехаць на курсы баяністаў. Скончыўшы вучобу там, я паступіла ў Культпрасвет у Магілёве. Працавала і вучылася завочна.

Першая песня, нібы прывітальнае слова, гучыць у выкананні самадзейных артыстаў. Акампанемент баяна і гукі бубна, на якім іграе адзіны мужчына ў калектыве, надаюць песням асаблівы каларыт. Гэтая не выключэнне...

*Ой, зялёна жыта, зялёна,
Харошыя госці ў мяне.
Ой, зялёна жыта ды авёс,
Харошыя госці Бог прынёс...
Ой, зялёна жыта, зялёна,
Харошыя госці ў мяне.
Ой, зялёна жыта, асака,
Харошыя госці здалёка...*

За гады свайго існавання калектыў паказваў сябе на шматлікіх канцэртных пляцоўках, кожны раз дэманструючы публіцы, як прыгожа можа гучаць народная песня. У гастрольнай біяграфіі — фестывалі «Кліч Палесся», «Берагіня», «Беларусь мая, песня» і многія іншыя, неаднаразова ансамбль быў госцем тэлевізійных праграм. На адной з іх паказвалі мясцовы абрад «Прыданне». У ім дэманструецца святкаванне другога дня вяселля. Калі ад маладой госці ідуць да маладога, то... нясуць з сабой елку. Каб дрэва трапіла па прызначаным адрасе, здаралася, неслі яго амаль што ўпотаі. Потым хлопцы з боку маладога павінны былі занесці елку ў хату і паставіць на стол, каб ніхто не забраў. Усё дзейства суправоджалася песнямі. Як патлумачыла мне адна з удзельніц калектыву Вера Шэлег, спявалі прыкладна наступнае: «Ой, ёлка, ёлка кучарава, / У лесе расла — шуміла, / Дорогаю шла звініла, / На стала стала — заззяла, / Усю сваю радзіначку сабрала, / Уся мая радзіначка, расступіся, / Ідзе Ганначка на пасады, / Пасадыла дружачак кругом сябе, / Сама села вышэй усех, / Бо мая головочка крашэ ўсех».

Вера Цітаўна нарадзілася ў вёсцы Рубча, што за Петрыкавам. А пасля замужжа змяніла месца жыхарства. Яна з тых жанчын, каго можна лічыць шчаслівымі, бо яны спазналі радасць мацярынства. Вера Шэлег мае 6 дзяцей, 11 унукаў і 15 праўнукаў. У «Спадчыне» яна з ліку старажылаў. А яшчэ ў ансамблі спявае яе дачка і ўнучка. І калі загаварылі пра жыццёвыя будні, то самая маладая артыстка ў ансамблі — Наталля Шэлег — таксама падключылася да размовы:

— Часы зараз іншыя, але ўсё роўна трэба прыслухоўвацца да старэйшых. Паважаць іх і заўсёды ставіцца з любоўю. Такія людзі ніколі дрэннага не пажадаюць, яны перадаюць нам свой лепшы вопыт. Напрыклад, у сямейным жыцці, як вучылі мяне, дзяўчына павінна быць добрай гаспадыняй. Важна не забывацца пра цяпенне і ўзаемаразуменне ва ўзаемаадносінах, — дзеліцца Наталля. — На маё ўспрыманне жыцця ў пэўным сэнсе паўплывала сямейнае захапленне народнай песняй. Мне вельмі падабаецца спяваць з жанчынамі больш сталага ўзросту. Бо так я магу пераймаць багаты вопыт — і жыццёвы, і што датычыцца майстэрства спяваць. Ад'язджаеш у горад і пачынаеш сумаваць па вясковых буднях.

Вёска Курыцічы, па словах старажылаў, была заснавана яшчэ да напаўцення шведару на Русь. А падчас напаўцення ўсе жыхары былі знішчаны, жывымі засталіся толькі некалькі чалавек, якія схаваліся ва ўрочышчы Курчанка. Таксама праз вёску працякала рака з аднайменнай назвай, ад гэтага і пайшла назва Курыцічы. Спачатку на месцы сучаснай вёскі былі хутары, іх назвы ўтварыліся ад прозвішчаў людзей, якія тады засталіся жывымі: Корзун — Карзуны, Сапон — Сапонавічы, Мікіта — Мікіцічы, Лось — Лосевічы. Гэтыя найменні існуюць і сёння. Хутары хутка разрасталіся і з часам аб'ядналіся ў адну вёску. Яна знаходзілася між лясоў і балот. Школ тут не было. Але ў 1905 годзе было ўведзена хатняе навучанне. На той час у вёсцы знайшліся чатыры пісьменныя чалавекі. Пасля вайны 1812 года вёска належала пану Вярбоўскаму, а потым — пану Леваנדовскаму. І толькі пасля рэвалюцыі 1917 года тут з'явілася школа на 3 класы. Вялікая падзея адбылася ў 1929 годзе, калі праз вёску праклалі грунтавую дарогу, якая аб'яднала Петрыкаў і Капаткевічы. На сённяшні дзень вёска набыла статус аграгарадка, у якім налічваецца каля 80 жыхароў і

Ёсць бубен і баян — будзе і добры настрой.

ёсць умовы для камфортнага пражывання: школа, дзіцячы садок, крамы, пошта, ашчадная каса, амбулаторыя агульнай практыкі і Дом культуры. У клубе (так называюць у вёсках Дом культуры) мы і знаёмімся з творчасцю ансамбля «Спадчына». Як заўважаюць удзельнікі, назва гэтая ў пэўнай ступені сімвалічная, таму што любоў да народнага фальклору яны перанялі ад сваіх родных і ў сваю чаргу імкнуцца рабіць усё магчымае, каб перадаць назпашанае багацце наступным пакаленням.

*Запрагу я пару коней.
Дай паеду у чыстэ поле,
Дай паеду у чыстэ поле.
Там дзяўчына проса поле.
Проса поле, грэчку вяжа,
Яна ж мне ўсю праўду скажа.
Ці мне цяпер жаніціся,
Ці па прэжней журыціся.
— Велю, мілы, ажаніцца
Дай па прэжней не журыцца.
Паспявалі ўсё: і працаваць, і гаспадарку
весці, дзяцей гадаваць, і весяліцца. Вечара-*

мі збіраліся па хатах, у каго большая, каб быў прастор і танцаваць, і спяваць, а нехта займаўся ў гэты час ткацтвам, вышыўкай альбо праў кудзелю ці лапці плёў. Калі электрычнасці яшчэ не было, такія вечары праводзілі пры лучыне. Гарманіста запрашалі з іншай вёскі. Днём яйкі збіралі ўпотаі ад маці, каб вечарам музыканту аддаць — ён жа сям'ю карміў. І сядзелі да раніцы... А цяпер збіраюцца толькі ў клубе. «І часта чуюцца і спяваюцца тут песні родныя. Не забываюцца задушэўныя і лагодныя, сэрцу мілыя, бо народныя». Спяваць у ансамблі для ўсіх яго ўдзельнікаў вельмі важна. Не толькі таму, што так адчуваеш сябе патрэбным, не толькі ратуешся ад адзіноты і надзённых клопатаў, але і для таго, каб захоўваць набыткі фальклорнага мінулага. Такім чынам зберагаецца асаблівая памяць пра тых, хто таксама жыў і любіў...

*Жыў у вёсачцы дзядок.
Ростам быў маленькі.
Ён жаніцца захацеў,
Голуб наш сівенькі.
Дзед, дзедачка, дзядок, які ты харошы!
Дзед, дзедачка, дзядок, жонкі
любяць грошы.*

*Маладзіцу ён сустрэў,
І хадзілі чуткі,
Ён хацеў ёй падарыць
Сэрца і пачуцці.
Ён сустрэў яе ля крамы,
Лезе абдымацца.
— Ты машыну мне купі,
Перш чым цапавацца...*

Гісторыі змяняюць адна адну пад акампанемент баяна. Той самы выпадак, калі душа то разгортваецца, то сціскаецца ад спагады... Радаваць гасцей песняй для гэтых людзей — добрая традыцыя і жаданне падзяліцца чымсьці асабістым. Яны гэта робяць настолькі шчыра, што міжволі хочацца аднойчы вярнуцца сюды зноў...

Алена ДРАПКО.
Фота аўтара.

Р.С. Чарговая вандроўка з праграмай «Наперад у мінулае» і знаёмства з фальклорным народным ансамблем «Спадчына» вас чакае ў нядзелю, 24 мая, на тэлеканале «Беларусь 3»: зможаце пачуць іх жывое выкананне і стаць сведкамі, як госці выпуску прадставяць сваю версію аўтэнтычнай песні.

Аб'яднаныя народнай песняй жанчыны з ансамбля «Спадчына».

■ «Еўрабачанне-2015»

БУКМЕКЕРЫ СТАВЯЦЬ НА ШВЕДА

А Беларусі прадракаюць паўтарэнне леташняга выніку

За два дні да афіцыйнага адкрыцця юбілейнага песеннага шоу «Еўрабачанне-2015» найбольш верагодным яго пераможцам еўрапейскія букмекерскія канторы лічаць прадстаўніка Швецыі Монса Зелмерлёў.

У спіну яму, паводле звестак аграгатора ставак OddsChecker, дыхаюць італьянскае мужчынскае трыа «Il Volo» — трыумфатары Сан-Рэма, а таксама спявак і кампазітар Гай Себасц'ян з краіны — дэбютанткі конкурсу Аўстраліі. Папярэдне вельмі няблага ацэньваюцца шанцы Расіі — Паліне Гагарынай прадракаюць упэўненую перамогу ў паўфінале і 3—5 месца ў фінале. Беларускі дуэт заўзятары музычнага шоу, якія і галасуюць кроўнымі еўра, бачаць у сярэдзіне выніковай табліцы — на 16-м месцы. Улічваючы, што яшчэ пару месяцаў таму наша краіна знаходзілася толькі на 37-й пазіцыі, прагрэс відавочны,

хоць, безумоўна, хацелася б трапіць як мага вышэй.

Самі выканаўцы, зрэшты, усе гэтыя жарсці стараюцца не ўспрымаць блізка да сэрца, аддаючы перавагу музычнаму складніку конкурсу. Пасля прыбыцця ў Вену наша каманда паспела адзначыць дзень нараджэння валакіста (Юзары споўнілася 24 гады) і правяла першую «прыстрэлку» — рэпетыцыю на сцэне Wiener Stadthalle, дэ-

манструе сцэнічных убораў і прэс-канферэнцыю для еўрапейскіх СМІ. Беларусы расказалі, чаму ўнеслі некаторыя змяненні ў конкурсны нумар і якое пасланне хочучы данесці да ўдзельнікаў і гледачоў шоу праз сваю песню «Time». Маймуна распавяла гісторыю знаёмства артыстаў з прыхільнікам «Еўрабачання», беларускім хлопцам Андрэем Таранікам, які цягам 4 гадоў пераадольвае рак і

дэманструе выключную сілу волі і жыццялюбства. Таму беларускі дуэт, як патлумачыла скрыпачка, вырашыў прысвяціць сваё выступленне ўсім людзям, якія змагаюцца з анкалагічнымі хваробамі. Гэты расповед замежная прэса сустрэла авацыямі...

Як расказалі «Звяздзе» ў прэс-службе Белтэлерадыёкампаніі, сёння ў прадстаўнікоў нашай краіны адбудзецца другая індывідуальная рэпетыцыя, пасля якой будзе выбраны канчатковы варыянт пастаноўкі нумара, а ў нядзелю 17 мая яны возьмуць удзел у афіцыйнай цырымоніі адкрыцця 60-га «Еўрабачання» ў Венскай ра-тушы. Далей адлік пойдзе ўжо літаральна на гадзіны, і 19 мая дуэт Uzarі & Maimuna пад нумарам 11 выступіць у першым паўфінале конкурсу. Нагадаем, за сваіх удзельнікаў беларусы прагаласаваць не змогуць, а вось трымаць кулакі на ўдачу — колькі заўгодна!

Вікторыя ЦЕЛЯШУК

Азвук народнай культуры

ад Янкі Крука і Аксаны Катовіч

Тройца. Час святкавання Тройцы (нядзеля — сёмая нядзеля пасля Вялікадня — пяцідзясяты дзень, Пяцідзясятніца заўсёды супадала з перыядам самага актыўнага росту сельскагаспадарчых культур, дрэў і расліннасці. Вёскі на гэтым тыдні літаральна пераўтвараліся: сцялянскія хаты і ўсе пабудовы ўпрыгожваліся аерам, галінкамі бярозы, клёну, ліпы, кветкамі. Рытуальныя ўпрыжжэнні насілі назву «май».

♦ Калі людзі прыносілі ў хату квітнеючы «май», яны імкнуліся гэтым падтрымаць свае жыццёвыя сілы. Гэты абрад стаіць у адным шэрагу з абрадамі прынясення ў хату вярбы, якая першай адгукалася на абуджэнне прыроды. Акрамя таго, дрэва (клён, бяроза і г.д.), што знаходзілася ў самым дынамічным стане, павінна было спрыяць пладаноснасці прысядзібнай гаспадаркі, ураджаю, а значыць, і дабрабыту. Адсюль і народныя назвы гэтага тыдня — Зялёныя святкі, Май, Зелянец.

♦ Пасля набажэнства ў царкве асвячоныя галінкі («май») неслі дадому і захоўвалі на працягу года.

♦ Лічылася, што яны валодаюць чарадзейнай сілай. Для ахоўвання сям'і, свойскай жывёлы і ўраджаю іх утыкалі над варотамі, у вушакі дзвярэй, пад дах, клалі ў засеках, пад снапы хлеба, пад сена і ў бульбу.

♦ Гаспадары па стане зеляніны ў хаце маглі дакладна прадказаць, якім будзе лета і ўраджай гэтага года: калі на працягу тыдня галінкі высахнуць, гэта прадказвала, што лета будзе спякотнае, а ўраджай — небагаты; калі ж зеляніна доўга захоўвала свежы выгляд, гэта прадказвала добры ўраджай.

♦ Паўсюдна лічылася, што галінкі крушыны, асвячоныя ў царкве на Тройцу і развешаныя над дзвярыма і вокнамі хаты, засцерагаюць яе жыхароў ад нячыстай сілы.

♦ Народныя лекары галінкі траецкага клёну, замочаныя ў цёплай вадзе, выкарыстоўвалі для лячэння ран і нарываў.

Даты Падзеі Людзі

15 МАЯ

1845 год — 1170 гадоў з дня нараджэння Чэрскага Івана Дзяменцьева, вядомага рускага геолога, палеантолага і географа, даследчыка Сібіры. Географы ўсіх краін свету, чытаючы лекцыі аб Усходняй Сібіры, сцвярджаюць, што ў возеры Байкал бярэ пачатак толькі адна рака — Ангара, упадаюць жа ў яго 333 малыя і вялікія рэкі. Але мала каму вядома, што гэты падлік зрабіў менавіта Іван Чэрскі, наш зямляк, ураджэнец вёскі Свольна (цяпер гэта Верхнядзвінскі раён Віцебскай вобласці). За ўдзел у паўстанні 1863—1864 гадоў ён быў выключаны з інстытута, аддадзены ў салдаты і сасланы ў Сібір. У 1869-м вызвалены ад ваеннай службы па хваробе. Пад уплывам рускага вандроўніка Рыгора Патаніна пачаў геалагічныя і палеанталагічныя даследаванні ў раёне Омска, вывучаў Саяны, Прысяянне і Прыангар'е, геалагічную будову берагоў Байкала, склаў першую геалагічную карту яго ўзбярэжжа, даследаваў басейн рэк Селянга і Ніжняй Тунгуска. У 1885 годзе быў амніставаны і па запрашэнні Пецябургскай акадэміі навук пераехаў у сталіцу. У 1891 годзе ўзначаліў экспедыцыю ў неадследаваны раён рэк Калыма і Індзігірка. Праз год памёр падчас гэтай экспедыцыі. Пахаваны на беразе Калымы ва ўрочышчы Амалон. За заслугі ў галіне палеанталогіі ўзнагароджаны трыма залатымі медалямі Рускага геаграфічнага таварыства. Яго імем былі названы сістэма горных хрыбтоў у Паўночна-Усходняй Сібіры, хрыбет у Забайкаллі і іншыя. На радзіме навукоўца створаны музей. Імем Чэрскага названа вуліца ў Верхнядзвінску.

1891 год — нарадзіўся Міхаіл Булгакаў, рускі пісьменнік. Як творцу яго любяць вось ужо некалькі пакаленняў чытачоў усяго свету. У сваіх творах Міхаілу Булгакаву ўдалося паказаць асноўныя антытэзы драматычнай эпохі, у якую ён жыў. Так, у раманах «Майстар і Маргарыта», «Сабачае сэрца» і іншых творах пісьменнік стварыў дзіўную карціну барацьбы боскіх сіл і сатанінскіх пачаткаў, добра і зла, святла і цемры. Булгакаву быў уласцівы боль за чалавека. Ён не прымаў літаратуру, якая апісвала пакуты абстрактных, нерэальных герояў. Творчасць пісьменніка была разнапланавай. Многія творы Міхаіла Булгакава экранізаваны.

1936 год — нарадзіўся (вёска Дамонтавічы Капыльскага раёна) Васіль Міхайлавіч Галушка, беларускі вучоны ў галіне жывёлагадоўлі. Член-карэспандэнт НАН Беларусі (2003), член-карэспандэнт Акадэміі аграрных навук Рэспублікі Беларусь (1994—2002), доктар сельскагаспадарчых навук (1992), прафесар (1993). Аўтар больш як 285 навуковых прац, 11 вынаходстваў і патэнтаў.

Было сказана

Янка СІПАКОЎ, паэт, прэзаік, перакладчык, нарысіст:
«Калі слухаш вельмі многа глупства, трэба мець розум не дадаваць яшчэ і сваё».

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	5.08	21.05	15.57
Віцебск —	4.51	21.01	16.10
Магілёў —	4.58	20.55	15.57
Гомель —	5.01	20.45	15.44
Гродна —	5.24	21.19	15.55
Брэст —	5.32	21.13	15.41

Месяц

Маладзёк 18 мая.
Месяц у сузор'і Авена.

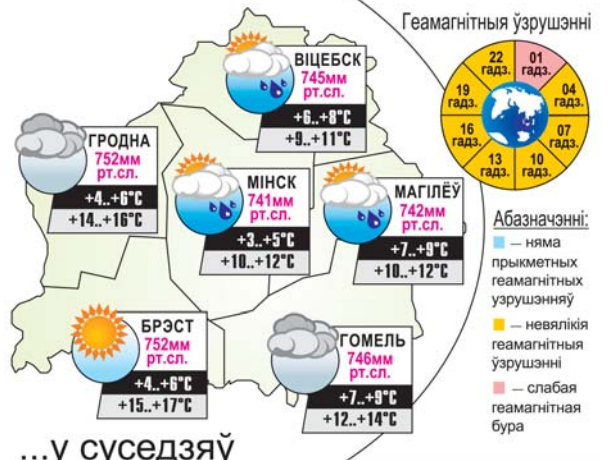
Імяніны

Пр. Зоі, Барыса, Глеба, Рамана.
К. Надзеі, Софіі, Яна.

Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

ЗАЎТРА

Продаю дёшево пчелосемьи, пчелопакеты, ульи.
Тел. 8 (044) 736-20-62, 8 (029) 303-21-19.

УСМІХНЕМСЯ

Жанчыны заўсёды ду-
маюць... на два заробкі на-
перад.

Ёсць такая дыета, на якой
заўсёды сядзяць дзяўчаты,
назваецца «Ем усё і спадзя-
юся на чуд».

— Доктар, а гэта не ба-
люча?
— Для каго як.
— У сэнсе?
— Ну, пацыентам балуча,
а мне не.

У маі ты можаш адкрываць
любыя форці, і ніхто не ска-
жа табе, што зараз не май
месяц.

Манікюрны салон. Пры-
ходзіць жанчына гадоў 50,
прасіць:

— Намалюйце мне на па-
зногці правага ўказальнага
пальца стрэлку, як у мышкі.
— Для чаго?!

— Планэт падарылі,
не магу прывыкнуць, што
стрэлкі няма.

calcalura.ru

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРПЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: Н. ДРЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА (першы намеснік галоўнага рэдактара), А. ЛЯЎКОВІЧ (першы намеснік дырэктара), А. КЛЯШЧУК, Н. РАСОЛЬКА, С. РАСОЛЬКА, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, Л. ЦІМОШЫК.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287 19 19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287 18 64, падпіскі і распаўсюджвання — 284 44 04, 287 17 21, бухгалтэрыі: 287 18 81.

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

<http://www.zviazda.by>;
e-mail: info@zvyazda.minsk.by,
(для зваротаў): zvarot@zvyazda.minsk.by

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 02330/106 ад 30.04.2004. 220013, Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 5 разоў у тыдзень.

Тыраж 20.007. Індэкс 63850. Зак. № 1966.

Нумар падпісаны ў 19.30
14 мая 2015 года.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12